

Nemzeti Társalkodó.

Mártius' 9-dik napján 1853.

Vármegye Tiszti Választásokról.

A' Vármegyei Tiszteknek azon kötelességjek, hogy esztendő' le folyta után hivataljokról lemondjanak, és viselt hivataljokat a' N. Vármegye' rendeinek újabbi szabad választások alá hocsássák, — a' csak most elmúlt esztendő'ben majd minden N. Vármegye' girás gyűlésein sok vitatást okozott.

A' N. Vármegyéknek ezen gyökeres kívánságát, 's itjét fészegetni valamint egy hazafi sem kívánja, úgy nekem sem czéлом, — ámbár ezen gyakori változtatásnak mind jó, mind káros voltát többen különböző nézőpontból szemlélik. Méltán kérdezhette tőlem mindazát egy hazafi barátom, (idei Jan. 13-kán írt levelében) hogy mit tettek ősatyáink régentén oly esetekben, midőn a' Vármegyei Tisztek, halál, vagy előmenetel által elfogytak, és nemzeti Fejedelmeink más Tiszteket tenni nem akartak? —

Ezen fontos kérdésre csak hitelés, és egykoru (coaeuus) történet íróink nyujthatnak feleletet, mert törvényeink csak azt tanít-

ják, mit kellett, és kellett csinálni? — de, mi történt? azt a' történet mutatja.

Meg kell ugyan szerényen vallanom, hogy ezen kérdésre való felelet, „inkább a' „régiségek, 's történetek' bizonytalan nyomait „fürkésző criticus poros papirosai közzé, — „inkább az országok' nemzetek' arányait, vi- „szonyait, rendszereit feszegető „Politikus' „serbölcs tünődéseihöz tartoznak, — mint a' „szép-nem lány kezeibe, csinos varró, vagy „öltöző asztalára illenek“ (Lásd Nemz. Társ. 1833. I-ső szám 1-ső lap) — mindazát elébb akarom ős-atyáink' tetteit, és országok' arányait tanulni, 's tudni, mint „De Foix Francziska,“ hajdoni szépségén, szerelmein 'sat. gyönyörködni, (Nemz. Társ. II. szám. 17 lap.) — ilyenekkel csak henyelő óráimban szeretek bibelődni, és azt is csak mellesleg, — de lelkemet el nem tölthetik, 's ennél fogva a' szép-nemnek csak sánta, 's csiga postája, de tán még az sem lehetek, — engedjenek tehát meg nekem szép a'szszonyink, ha értekezéseim' tárgyai e' lapokat néha „ásittató darabokkal tömik-meg.“ A' tudományok' mezején egyébbel nem udvarolhatok, — ebből pedig kilépvén, örömet vagyok tisztelőjök, és gyalog, 's tán „lovag“ szolgáljok is. *)

* Nem czéлом e' soraim által a' szép-nem Postája ellen kikelni, — sőt igyekezetét magam is dicsérem, és hasznosnak látom, — csak a' szép-nemtől kérek ez úttal engedelmet ásittató értekezéseimért.

Ezt itt melleleg (minden sértés nélkül) érintvén, vissza térek ösatyáink' tetteikhez, és a' feljebbi kérdés' feleletéhez.

Szalárdi János, I-ső és II-dik Rákóczi György' belső titoknokja, ily czímű kézirat-jában : „Siralmas magyar Kronikáknak „nyolcz könyvei, melyeket a' következő „Posteritasnak meginttetésekre, és oktató-„sokra tulajdon nyelvünken egybe szedege-„tett, és megírt Szalárdi János 1662 eszten-„dőben“ egy erre megfelelő valóságos történetet írt-le, mely annál hitelesb', hogy ugyan azon időben élt, és a' fejedelem titoknokja lévén, a' dolgot valódiképpen is tudhatta. — Im a' történet :

1649 II-dik Rákóczi György' uralkodásának kezdetén (Bihar Vármegye már régtől fogva az előtt Erdélyhez tartozván) az odavalo Fő-Ispáni hivatal ürességben volt „és noha mind a' fejedelem“ (Szalárdi szavai pag. 363) „s mind az urak eléggé volnának rajta, hogy Rákóczi 'Sigmondot az országba béhihatnák, 's az haza szolgálatjában megmaraszthatnák, a' Váradai Fő-Kapitánysággal, a' Bihar Vármegyei Fő-Ispányság vacalván, fő gonviselő nélkül lévén, hogy azon méltóságos tiszteket eleitül fogva fejedelemségre menendő nagy emberek, mint Báthori Kristof, Bocskai István, és többek olyak szokták volna viselni, mostan is olyan méltóságos személytől viseltetni nem illetlennek ítéltetik vala. De hihető

„ebben is az igen okos ifju az méltóságra,
 „s elindittandó házasságára vigyáztván, ne
 „láttatnék bátyjánál a' fejedelelemnél igen sok-
 „kal kisebbnek, 's azon tiszték által szolgál-
 „jának lenni, édes anyja tetszéséből is, még
 „most ott kinn lévő bírodalmokban magá-
 „nosan való életet tiszt nélkül élni, illendőbb-
 „nek, méltóságosabbnak állítja vala (pag. 364).

„Azonban a' Vármegye Fő-Ispánsága
 „tisztinek helyben állatása hallogattatván,
 „hogy egyik Vice-Ispán is néhai Kér Mihály
 „megholt volna, 's az másik Vice-Ispánnya
 „Boldvai Márton Portai Kapikihaságra kül-
 „dettetvén, Fő-Ispán nélkül Vice-Ispánt is
 „állatni nem szinte szokásos volna; azon ne-
 „mes nevezetes Bihar Vármegye ugyan so-
 „káiig csak nagy felfordultul lévén, semmi
 „törvényes igazgatások végbe nem mehetvén
 „a' latrok napról napra szaporodnak vala, 's
 „a' várban annyira megnevekednék számok,
 „a' tömlöczbe sem férvén, törvény előtt is
 „a' hialadék, és tömlöcz sanyarusága miatt
 „sokan meghalnának. A' fejedelem egyne-
 „háuszor búsittatván a' Fő-Ispánságnak
 „helyben állatása felől, 's hogy az alkalmá-
 „tosságra várakozván nem hirtelenkedik va-
 „la, az lévén minden igyekezeti az urakkal
 „együtt, hogy azon becsülletes hivatalokra
 „méltóságos egy testvér öcscsét állithassa, az
 „hazának, és közönséges jónak igen nagy hasz-
 „nával.“ (pag. 365),

„Az Vármegye végre a' köztök való sok
 „alkalmatlanságokat szenvedni el unván, 's

„abban szabadságát is állitván, a' meg holt
 „Vice-Ispán helyébe mást választott vala,
 „a' Vármegyében becsülletes nemzetü tős
 „gyökeres Fő-embert Károlyi Mihály nevüt,
 „ki noha jó értelmes törvény-értő, és be-
 „csülletes személy volna, de hogy a' Feje-
 „delemnek hire és consensussa nélkül lőtt
 „volna választása, törvény szerént való Is-
 „pánnak ismérni nem akarták, a' Director
 „(azaz Fiscalis Director) tisztitől, 's min-
 „den tisztj szerént való dolgoktól, törvény-
 „tételektől, executioktul ellenzi, tilalmazza;
 „amaz ellenbe hogy erős hittel volna köte-
 „les, másik Vice-Ispán társa Portára lette
 „alatt is, a' Vármegye nemes Biráival, és
 „Szék Assessorival hivatallyában el járt va-
 „la. Melybül a' Fejedelemnek mind közön-
 „ségesen a' Vármegye, mind maga Károlyi
 „Mihály, noha különben itt kiön laktában,
 „elég grátiájában lett volna, de nagy indig-
 „natioja, haragja támadott vala.“ (p. 366)

Ezen állapotban maradt Bihar Várme-
 gye 1649-től 1652-ig. „Azouban a' Fejede-
 „lem ad diem Februarii anni 1652
 „Fejérvárra országgyűlését hirdettetett vala,
 „hogy minden közönséges országos dolgok,
 „s azok között a' Bihar Vármegyei *fejetlen*
 „*lábság* is orvosoltathatnék, az ifju Urnak
 „(Rákoczi Sigmundnak) becsülletére nézve is
 „az ország státusai authoritássával, törekedé-
 „sével is ha kívántatni fogna, annál nagyobb
 „celebritással, és méltósággal lehetne meg az

„ország előtt a' Tisztekre való állattatása.“
(pag. 370)

Szalárdi János, e' sorai után, leírja Fejedelem II Rákoczi György' öcsjének Rákoczi 'Sigmondnak halálát (ki 1652-ben Februarius 4-dikén déli 12 órakor Fogarasban kimúlt), és az említett országgyűléssének kezdetét, melyben II Rákoczi Györgynek hét esztendő s fija Rákoczi Ferencz, atya után következő Fejedelemnek választatott. Ezek után folytatván azon tárgyakat, melyek e' gyűlés alkalmával vitattak, végre (pag 372) ezt írja: „Váraddal a' Bihar, Vármegyeiek ez uton is reménységekben következő Fő-Tisztek dolgában az irigy halál miatt nagyon megfogyatkoznak, kik ellen a' Fejedelem nagyon megcsendesedett vala; mindazonáltal Propositioni az ország eleibe terjesztetett dolog között, ezt is emlékeztetve hozván, azt végezték vala, hogy Fő-Ispánok nem lételek alatt a' Vármegyéktől Vice-Ispánok ne állattathassanak; De hogy a' Vármegyének is a' Fő-Tisztek nem lételek miatt károk, és hátramaradások ne legyen, a' Fejedelmek is a' Fő-Ispánokat hatlogatás nélkül helybe igyekezzenek állatni. Mely articulus írásra nézve, hogy a' Károlyi Mihály, 's utánna lévő Tiszteknek Fő-Ispán nem lételebe való állattatások lött volna, 's ez okon már erőtlennék láttatnék az új articulus által; mihelyt az országgyűlésről a' követek kijöttek vala, ottan ad diem 9-am Aprilis a' Vármegyének gyűlés

„hirdettétvén, mind Károlyi Mihály Vice-
 „Ispánságatul, 's mind azt Assessorok Tör-
 „vényszék-ülő Birák, Szolga, vagy nemes
 „Birák Tisztektül elbucsuzván, másik Vice-
 „Ispán Boldvai Márton a' Portára Kapikiha-
 „ságra lévén, a' Vármegye minden Tisztek
 „nélkül fejetlen lábbal maradott vala, majd
 „hallatlan példájul. — Végre Rédai
 „Ferencz tétetett vala Bihar Vármegyének
 „Fő-Ispánává.“ (pag. 375)

Ezen hiteles, de kevésbé esméretes történet nem csak a' közrebocsáttatást, de napjainkban figyelmet 's megfontolást is érdemel.

Vége soraimat Mabilionnak e' szavaival rekesztem-bé: „Scire, quid Majores nostri
 „in arduis fecerint, est fons Legum
 „decetque virum, iudicium ferre
 „sapientis est.“

Gróf Kemény Jó'sef
 a' magyar Tudós Társaság' Tagja

B a j v i a d a l.

Munkához sánta Asmodi! — munkához ördög barátom! erkölcsi vonatokat kíván a' világ, erkölcsi rajzolatokat! ez a' módi kiáltása, 's tudod nálunk a' módi dühödés örültség; — zsarnok ő 's a' mit kíván meg kell lenni. — Mútag nekünk erkölcsfestéseket, rajzold erkölcsinket . . . ez köz kiáltás a' teremekben, ez napirend. Munkához tehát Asmodi! hallod hogy téged szolítanak: Te oly

hív segédje voltál Lesagenak. Rajta vedd mankódat, menjünk a' fedelek felibe; — fedezd fel ezen palotát . . . Mi foly ott?

„Politika, pajtás!

„Fedd-bé hamar, barátom ördög! elég húsz újságlevél mindennap. Menjünk máshova. Amaz épület nyolcz emeletü, három kapuja, 's tíz bólt van alatta, ott egész Páris mustráji polczokra vannak rakva, mint a' világ, özönvizkor, a' Noé bárkájában: boltos, kalmár, bankir, tanácsos, gróf, ügyvéd, orvos, árendás, művész, köz-leány . . . bezeg ez ám az aratás erkölcsből! mely különbség hangban, vonatban, színben! mennyi gazdag ellenet, mennyi 'sebelni-választani- való! Rajta, barátom, munkához, csak egy kis próbarajzot a' Páris erkölcséből!

Igen hát! pajtás; nincs ott semmi a' mi, mint mondod, 'sebelet 's csemege lehessen a' sánta ördög számára. Koránt sem. Félre a' várfalaitokat czifrázó karikaturákkal; hi- jában keresnék én ezen számtalan fedelek a- latt, valamint ezen, roppantott bárkában is élő tárgyat azon nevetséges kép- 's eredeti rajzolat gyűjteménynek, 's pikszisfedélre illő tréfás figuráknak melyekkel hajdan oly telyes volt rajzoló könyvem. A' világ nagyon meg- változott; nem a' régi nemzetség él most. Bolt- jaitoktól fogva teremeitekig, 's teremeitekől fedélszobáitokig nem találhatni, bár tekintsd- meg jól, sem érdeklő elleneteket, sem oly e- leven színeket, milyeket ohajtasz. Ma, paj- tás, ti mind hazafiak vagytok, 's ezen egyet-

len bélyegről ismérhetni meg hogy a' század mindnyájatokat egy ráhátra vont. Tekintsd-meg mindeniteket, egyformaságot látsz viseletben, izlésben, érdekekben, foglalatosságban . . . vélekedésben nem mondom; mert éppen egyedül ez a' különbség közöttetek, 's ez kalaptokról meglátszik: egyébaránt, egyenlőség az időkor bélyege. Bankirt, kézmivest, udvarit, pennás embert mi különböztet? Az érdem; 's ugyanazon londoni vagy thibeti szövetek egyesítik a' kegyek és kellemek egyenlősége törvényei alá, a' herczeg kisaszszonyt, a' közleányt, a' senator leányát 's a' mesterember feleségét. Harmincz revolutiók, Istené a' dicsőség, addig suroltak titeket egymáshoz, míg végre általláttátok hogy mindnyájan ugyanazon tésztából vagytok, 's minden régi öszer ruháitok rongyokká szakadoztak széljel.

Asmodi értelek, 's érzem hogy igazat mondasz: erkölcsink életünk modjában vannak 's nem többé külső viseletinkben.

Pajtás éppen azt akarám mondani; de hogy azokat meglássuk tovább kell nézni orunknál; hogy azok elillanó világlatait lefessük, más ecset kell, nem olyan mely csak a' vásznat érinti 's csak árnyékképeket rajzol; nem elég egy házfedelet felemelni 's az élet valamely titkát meglesni; hanem a' szívet kell kikémlelni, mert ott vannak az erkölcsök elevenen.

Ugyan kérlek, barátom ördög, ha te bé tudsz tekinteni a' szívbe mint egy szu-

golyba, egy szobába, vagy gabonásba, tekints bé 's mond-meg nekem mit látsz; én nagyon szeretném tudni mi történik ott, 's azt hiszem, mint te, hogy ott van az erkölcsök igaz tüköre.

No tehát, pajtás, tekints ide, figyelmezz 's hallgass: Látod amott mankóm végénél ama pompás palotát, négy gazdagon leplezett ablakkal, nézd ama fényes szobát gyengén világítva rebegő langjától egy viaszgyertyának melynek viasza már rég foly le az aranyozott nagy tartó oldalán. Látod é ott azon ifju embert? . . . ábrázatja szép de halvány; haját mesteri kéz fürtözte volt, de a' magáé már öszvegalázolta; viselete mívelt, öltözete a' legújabb izlésű, minden darabot hozzá a' módi választott; midőn bé jött, selyem nyakravalóját az ottoman párnájára vette, 's ezt mondá inasának: „Jó'sef, zárd-bé az ajtót, eredj szobádba 's feküdj-le.“ Jó'sef bezárta az ajtót, felment szobájába, 's lefeküdt. Azután ezen ifju leült azon czitromfa székre; azon porfir asztalra könyökölt, homlokát tenyerére hajtá 's úgy maradt. Akkor éjfélt volt még. Azon fali óra, melynek alabástrom 's aranyozott tokján a' szerelem által fegyverétől megfosztott idő van ábrázolva, szólta elütötte az egyet, kettődfélet, kettőt, harmadfelet . . . ő nem hallotta, nem mozdult egyet is, még csak nem is sohajtott, nem jött egy könyecse szemébe. . . .

Tekints ama réz párkányozat fekete márványára, hová ő meredten függeszti szemeit.

Azon agátkő talpazat mellett melyen a' fejérmárványból faragott nimfacsoport áll látod é ama pár pisztolyt? a' legszebb fegyverek; csőjök damaszk arany virággal; ágyok munkásan kimetszve, mint valamely gazdag csipke . . . Midőn az óra hármát üt, halálos durranás rázza-meg a' szobát; ezen ifju ember agyon lövi magát.

Nagy Isten! félóra múlva! Mi viszi őt erre? . . . A' játék? . . .

Nem.

Adósság? . . .

Nincs adóssága.

Szerelem?

Nem egyedül.

Ugyan mi tehát? University Library Cluj

A' becsület.

Hogyan?

Hallgasd-meg történetét; van még időm elbeszélni végpillantatja előtt. 'S hogy korán végezzem; szemmel tartom az óra mutatóját. . . . Pajtás különös, magyarázhatlan képtelen vonat ez a' ti erkölcsitekben; majd magad megitéled. Ezen ifju ember meghal azért, mivel nem foghatta-meg . . . azt a' mit kétség kívül magad is nehezen fogsz megfogni.

Volt . . . van még most is, de élhetünk már múlt idővel mert félóra múlva az egész dolog melyet beszélek csak történetté lesz. . . . Volt tehát egy nagyon szép leány, neve Emma . . . Nemzetségiét nem mondom meg, becsületben van az a' világ előtt, 's tisz-

telettel említik több fényes házaknál. Ha személye kellemei felől nem vagyok ily elhallgató, neheztelhet é ő azért rám? Tizennyolcz tavasz egyesült őt a' fiataalkor legszebb ajándékival ékesíteni: rósa pirosság színelte arczát, fénylő ében haja a' liliomnál tisztább homlokot koszoruzott; kék szemei, szépek mint a' tiszta ég, szikrákat lövelltek hoszszu barna szemszőrei alól; mosolygása szerelmet lobbantott . . . mit mondjak hófejér nyakáról, deli termetéről, picziny kezeiről, kellemei tökélyeiről? . . . Fesd képzetedben a' legszebb leányt, lelkesítsd azt mívelt gyengéd elme gyönyörű vonatival, adj még annyi ingerhez nyájas szívet érzékeny lelket . . . 's százezer tallért menyaszszonyi ajándécul. — Ilyen volt a' fiatal Emma midőn a' bámuló teremekben legelőször megjelent; — imádta minden.

A' legfénylőbb szerencsék tolakodva jartak utánna; bírtok, érdem, fényes név, fő születés által kijegyzett ifjak vetélkedtek a' dicsőség felett, melyik tegye vagyóját, címjeit, szívet hódolásul lábaihoz; — mindenik kész volt letenni az örök szerelem esküjét, 's megtartani azt, mert a' tárgy megérdemelte.

Ki hibáztatná ha az imádott, a' hódolással 's tömjénnel elszédített Emma egy kacsér lett volna; ha enyelegve ezer szívet ejtett kétségbe, ha jáczodozva ezer áldozatot ejtett-el? Isteni jusa az az ifju leánynak, jobb gyönyöre a' szépségnek, hogy ezen hatalmával visszaélésnek senki sem te-

het határt. Emma tehát mint büszke, mint léha, ezer rabszolgákat foghatott büntetetlenül diadalmi szekere elébe. . . . De Emma nem tette azt. Az ennyi hódolástól nem hiu ennyi fény keblében szerény Emma, okos maradt, de nem érzékétlen . . . az nagy fogyatkozás lett volna; nem volt meg benne: ő ritka leány volt! szinte csuda leány!

Bizonyos vagy é, Asmodi, hogy századunkbeli volt?

Pajtás hiszem amott látod kedvesét.

Azon ifju ki meg akarja löni magát?

Az óra mútatója halad, pajtás enged beszélnem.

Mondám hogy Emmanak oly gyengéd oly érzékeny lelke volt, oly tökélyes mint kellemei; ez annyit tesz hogy neki szeretni kellett. Eljött a' pillanat midőn az ő fiatal szíve is legelőszer megdobbant, szép szája egy keblét emelő sohajtást nyelt-el, 's addig szabadon lézengő vidám szemei, felénk, zavart tekintettel simúltak alá. . . . Egy concert 'sibongásában, a' viaszgyertyák világánál, tolongó sokaság között egy új barátja lépett attyának a' terembe, minden tekintet arra fordult, minden aszszonyszemek . . . kivévén az Emmaét . . . Ő énekelt: hallgatás volt: mert szépen tudott énekelni. Szegény Emma elvété a' taktus — el a' hangot is; elpirult, reszketett . . . szinte sírt, mert azt hitte ezen estve szava terjedését vesztesse-el . . . soha sem volt ő ilyen szép . . . a' szerelem istene végre meglőtte az Emma

szívét, 's erre nyilveszszőül az Eugén tekintetét használta.

Asmodi, kincsem, nyilveszsződ fülem mellett süvölt; ezen metaphora egy kisség igen classicai izlésű azon időnek melyben vagyunk.

Pajtás én vén ördög vagyok, hadd beszéljek magam módom szerént; — ez bennem még iskolai emlékezet. —

A' szép Emma szive felett vetélkedő annyi ifjak között egy sem volt arra oly érdemes mint Eugén, 's ez úttal történetből, meglehet szántszándékból, de szokás ellen, szerelem és értelem kötötték a' szövetséget. Hasonló szépség mindkét részről; egyaránt felemelkedett lélek, egyenlő kellemelemében; érzésben, izlésben, karakterben; egyenlő rang és vagyon oly tökéletessé tették azt, hogy irigység 's rágalomvágy kéntelen volt megvallani: Emma egyedül érdemli Eugént, 's Eugén egyedül méltó Emmára.

A' szerelem eljárt maga útján, 's majd házasságról kezdtek beszélni. Nem volt akadály a' boldogulásban. Mind két fél örendő rokoni magok tüzelték a' szeretők ohajtását; a' már mátká Emma megegyezését ajakiról kiesni csak a' szüzi ártatlan félelem tartoztatta. Eugén majd-majd elhaló várással 's a' jövő reményétől részegen fogadta az Emma vallomását, szájából hallotta szerelme esküjét; és az Emma szerelme tiszta volt mint lelke, nyájas miut tekintete. „Eugén“ ezt mondá Emma neki: „ha te csak szeretetre-

méltó csak csábitó lennél is, inkább szeretnélek mint vetelkedőtársaidat; de te nemes és nagyszivü, bátor és büszke vagy; téged becsülnek, bámulnak. Ó milyen kevély leszek én azzal hogy tiéd vagyok! milyen hiu leszek neveddel! Eugénem, férjem! milyen nagygyá teszen engem a' te dicsőséged! „Térden az Emma lábainál, öröm könnyekben lábbadó szemmel; elragadtatva felelte Eugen ezen szókra: „Csak engem szeretsz tehát! engem örökre szeretni fogsz, mért én méltó leszek Emmára!”

Emmát kikészítették. Az egybekelés közelített

Asmodi, az óra mútatója sebessen halad, a' te elbeszéléseid lassan; még csak a' szeretlemnél vagy, 's a' jelen állapothól ítélve nagy út van még előtted.

Pajtás, felszámítottam a' minutákat; — hiszem látod hogy még az ifju nem mozdul

Egy estve Novemberben volt

A' közelébb múltban?

Meglehet. — Vacsora volt az Emma attyánál. Válogatott étkek után Eugen Emma mellett ült az asztalnál ültek még, míg szekérbe fogának hogy az operába menjenek; a' beszélgetés hevesétskén folyt aznap anekdotája felett, mely egy bajviadal vala. Egész Páris tudta a' nevetséges 's gyászos történetet; egy bortól felhevült ifju szelkergető szemtelen sértései, egy megbántott érdemes ember e' volt nagyából az egész dolog. A' hely felett támadott a' néző-

játékon, értellenségből; a' sámpányi' gőze megzavarta volt a' szemtelen ifju fejét, de tanult bajvivó volt 's csupa dicsekvésből is kész mindent viadalra kihívni. A' bántás nyilvánlag esett, 's az elégtételnek is úgy kelle esni; — a' megbántatott derék ember elesett a' gyalázatos kihívó fegyvere által. Erről beszéltek mindenütt, sajnálták, hibáztatták hogy becsületes életét miért tette kockára egy ismeretlen semmi kölyöké ellen. Dicsérték hogy férjfiason eleget tett a' becsületnek, 's az esetről az okfőre menvén által, a' bajviadalt megtámadták, oltalmazták, gyalázták, mentették, majd feloldozták majd kárhoztatták, egyenlőleg hatalmas hajthatatlan 's kemény erősségeivel a' vallásnak, előitéletnek és becsületnek. Az Emma kedvese, ifjukora 's nemes szíve lév elfogadóságától vezetve, védelmezte a' bajviadal kegyetlen szükségességét némely esetekben. A' leány atya mint fontos érett hideg hideg és okfőjiben változhatatlan elmebölcs, azt kivétel nélkül a' vétkek közzé tette. Az érzékeny szelid Emma, ki mint minden fiatal leány, ha szeret 's kedvesével van, a' vérnek 's gyilkolásnak még képzetétől is iszonyodik, atya vélekedésére hajlott, de egy tűztekingtettel jutalmazta az ifju ékesszólását. A' vitatás hévvel, elevenen, érdekesen folyt, 's tökéletesen és nagyon szembeötlőleg festé a' vélekedések érzések és erkölcsök bizonytalanságát azon kényes pont felől mely a' becsület elevenjét illeti.

(folytat. következik)